

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

Consecrat ecclesias, missasque canit tibi prima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

DECRETI PARS TERTIA. DE CONSECRATIONE,^a DISTINCTIO PRIMA. CAPVT I.

Consecrationem b̄ ecclesiarum, & Missarum celebrationem non alibi, quam in sacris Domino locis abiq; magna necessitate fieri debere, liquet omnibus, quibus sunt nota veteris & novi Testamenti precepta.

¶ Verba capituli sequenti in varijs Gratiani exemplaribus non sunt seposita à superioribus, quemadmodum neque in ipsa Felici quarti epistola, neq; apud ceteros collectores. Sed ob citationem delictorum non est mutatum. Nonnulla autem emendata sunt.

C. 11.
Tabernaculum enim d. Moysen Domino precipiente fecisse, & sacrasse, cum mensa & altari eius, & eritis & vasis, utensilibus ad diuinum cultum explendum legimus; & non solum diuinis precibus ea sacrasse, sed etiam sancti olei unzione, Domino iubente, perluisse novimus. Qualiter autem hæc facta sint, & quomodo ipsa sacra non alii, quam sacerdotes sacra unzione delibuti, Dominoq; cum vestibus sanctis sacrati, & Leviticæ tractant, ferebant, erigebant, & deponbant, in ipsis institutionibus, quæ iubente Domino conscriptæ sunt per Moysen, in lege s. Domini reperitur. Qualiter ergo David & Regum piissimus amplificaverit cultum Dei, & templum Domino edificare voluerit, sed propter multum sanguinem, quem effuderat, prohibitus est, & ipse collegerat expensas. Salomon h̄ quoq; filius eius id ipsum, quod ipse facere optaverat, iubente & auxiliante Deo perfecit, & templum cum altari, & reliqua ad diuinum cultum peragendum consecravit, in libr. 2. Reg. legitur. *¶ infra. 1. ¶ Fecit ergo Salomon h̄ in tempore illo festivitatem celebrem, & omnis Israel cum eo, multitudo magna ab introitu Emath usq; ad rivum Ægypti coram Domino Deo nostro septem diebus, & septem diebus, id est, quatuordecim diebus, & in die viii. dimisit populos: Iudei ergo loca, in quibus sacrificabant Domino, divinis habebant supplicationibus consecrata: nec in aliis, quam Deo dicatis locis, munera Domino offerrebant. Si enim Iudei, qui umbra legis deserviebant, hæc faciebant, multo magis nos, quibus veritas patefacta est, & gratia per Iesum Christum data est, templo Domino edificare, & prout melius possimus ornare, eaq; divinis precibus, & sanctis unctionibus suis cum altaribus, & vasis, vestibus quoq; & reliquis ad diuinum cultum explendum utensilibus devotè, & solenniter sacrare, & non in aliis locis, quam in Domino sacris, ab Episcopis, & non a chorepiscopis (qui sæpè prohibiti sunt, nisi, ut prædictum est, summa exigente*

necessitate) Missas celebrare, nec sacrificia offerri non debemus. Et hoc ti summa necessitas agere cogentur, non s̄ in domibus (quia in sacris canonibus locis in domibus offerri prohibita sunt) sed in ubertate diuinis precibus à Pontificibus dictis, & in mentis devotione, & sacra unctione à Pontificibus debeat, summa ut præfixum est, necessitate, & non pro libitu, iulquam, & pigritia agatur. *¶ infra. 4. ¶ Si iuratum sit in concilio Laodiceno, cap. 20. h̄i qui non sunt Episcopi ordinati, tam in ecclesiis, quam in domibus oricare non possunt, multo magis majori consecratione nisi ab eis, qui ad eos gradus sunt consecrati, fungi debent, officia agi, vel sacrificia offerri, & quæ. Quod autem ut paulo superius prælibatum est, & in concilio c. 58. prohibitum habeatur, ita. [Non oportet ut domibus oblationes celebrari ab Episcopis & Presbyteris.]*

C. 111. *¶ Eclesiarum consecrata abq; Missarum non debet.*
¶ Item Hyginus Papa, cap. 4.
Omnes a basilicæ cum Missa debent temperari. Ut ecclesiæ destruxerit, ubi aut plures, quam necesse sit, aut majoris magnitudinis, quæ rebus ad eam pertinentibus, restitui possint, & magis evidentia modus invenitur, qualiter consilium perhibentur ex Evaristo, aut, ex decretis Evaristi. *¶ infra.*
C. 1 V. *¶ Aliqua precepta sicut apostolica non debent esse.*
¶ Item Gelasius Papa Episcopus per Luceum, cap. 2.
Divis superius fructum fuerit compendiosum.

a. de ecclesiarum consecratione, & missarum celebrationibus.
b. Ex Felice IV. in epistola omnibus Episcopis, ca. 1. Burch. l. 1. c. 57.
c. Ibid. apud Felicem & collectores.
d. al. verb. e. al. ceteris. f. Exod. 31. Num. 7. Lev. 8. g. 2. Reg. 7. h. 1. Paral. 22. i. 2. Reg. 25. k. 3. Reg. 8. Burch. l. 2. c. 28. Ivo p. 3. cap. 61. l. al. supplicacionibus consecrabant.

a. Polyt. l. 3. tit. 3. Anf. l. 2. c. 21. Burch. l. 1. c. 57. c. 27. Ivo p. 3. c. 26. Pann. l. 2. c. 19. b. Anf. l. 2. c. 21. Burch. l. 2. c. 28. Ivo p. 3. c. 61.

1149
his quoque parafatum est. quod abique precepto sedis
Apostolice nonnulli factas ecclesias, vel oratoria facere
pntant.
C. V. ¶ Sine auctoritate summi Pontifici nova
non dicitur ecclesia.

Præcepta a synodalia, quæ ante paucos menses de
sede nostra ad provinciam sunt directæ, & antiquis i
canonibus continentur, & ea, quæ minus probantur esse,
dehinc. & in utraque parte constat sine summi Pontifi
cis auctoritate ecclesiam noviter conditam non posse
fieri: neque ex hac basilica, quæ taliter ad cultum
fœderis proclivis adducta, suspendisse Missas probabi
liter computamus. Sed quia devotus locus non debet
in ministerium gratiâ vacuus permanere, frater cha
rissime, eorum martyrum nomine, quos & relatio conti
nent, auctoritate nostrâ suscepta serie consecrabis, ut po
tissimum frequentatio, quam hinc avide convenire man
dasti, servata regulis ecclesiasticis & canonibus, integrum
habitu, & a electione conventum.

¶ Antiqui canonibus] Sicut in ecclesiastica historia,
L. 1. c. 7. refertur, quædam antiquissimum cœterem, sive Romani
Pontificis auctoritate vulgari ecclesiam posse dedicari.

C. VI. ¶ Non dicitur basilice, quæ præter au
thoritatem Apostolicæ sedis fuerim
dedicata.

Idem Episcopi per Lætaniam, cap. 6.
Basilice noviter institutas, non petitis ex more
Baptismis, dedicare non audeant, nec ambiant
summi Episcopi vindicare clericos potestatis alienæ.
C. VII. ¶ Cum enim decreta venerabilium sanctio
num nos quoque magnopere custodire nitamur, ac sine
auctoritate ipsorum illa, quæ pro alicujus utilita
tis compendio fortasse videantur, laxanda credamus, di
cuntque nobis contra salutarium reverentiam regula
rum, ut quibus temere nihil licere, & cum sedes Apo
stolica spectet his omnibus, favente Domino, quæ pa
ternæ auctoritatis sunt præfixa, pio, devotoque studeat re
verentia, & non indignum est, quæquam vel Pon
tificis, vel ordinum subsecutorum hanc observanti
am, quam B. Petri sedem & sequi videat, & do
cere: sine eorum conveniens sit, ut totum corpus eccle
siæ in hac subiret observatione concordet, quam Illu
cigere consuevit, ubi Dominus ecclesiæ totius potuit
principatum.

¶ Tota capitula hujus usque ad vers. alienæ, habentur etiam
in Normannicis.

C. VII. ¶ Tullie præfationes non sicut in orato
ria, quæ præter auctoritatem sedis Apo
stolicæ consecrantur.

Idem Ioanni Episcopo Sorano.
Quædam, si est quidem, & nostris præceptionibus
quæ sedis nostre non legitur permissione dedicatum,
non sicut in publicum putat impendi: nec condi
tionem servari subreptionibus contra regularum statuta
possunt. Sed quæ Megeria spectabilis femina pe
nitentiæ oblatione suggestit, in possessionibus pro
priae hanc corporali condidisse, frater charissime,
hanc in intuitu, quod priora statuta non macu
lentur, & sepulchris, tantam in comprehensis
periculo locis ministeria b. noviter pro solennitate
prestantia: ut defundorum nomine solummodo divina
celebrantur officia, publica frequentatione & processio
ne cessant.

¶ In Poly. l. 2. c. 4. b. al. quoniam. c. Poly. l. 3.
c. 4. d. al. concedamus. e. Sup. dist. 11. no. 11.
f. An. l. 1. c. 1. g. macula. h. al. mysteria.

C. VIII. ¶ Sine manu sedis Apostolicæ ecclesia
non debet institui.
Item Nicolaus Papa electus & clero Nonensi
ecclesia.

Ecclesia, id est, catholicorum collectio, quomodo
sine Apostolicæ sedis instituitur manu, quando juxta
sacra decreta, nec ipsa debet abique præceptione Papæ
basilica noviter constitui, quæ ipsam catholicorum intra
semetipsam amplecti catervam dimittitur.

C. IX. ¶ Sine dignitate Episcopi loca, nova non
deducatur ecclesia.

Item ex concilio Aurelianensi.
Nemo b. ecclesiam ædificet, antequam Episcopus
civitatis veniat, & ibidem crucem figat, publice
atrium designet, & ante præfariat, qui ædificare vult, quæ
ad luminaria, & ad custodiam, & ad stipendia custodum
sufficiant: & ostensa donatione, sic domum ædificet,
& postquam consecrata fuerit, atrium ejusdem eccle
siæ sancta aqua conspergat.

¶ Et postquam consecrata] Plenius & aptius in ordine
Romano. Postquam ergo Episcopus crucem in loco, in quo
altare fabricandum est, hiesit, tunc aspergat locum aqua
benedicta, hanc canendo antiphonam, &c.

C. X. ¶ Non consecratur ecclesia, quæ pro questu
cupiditate ædificatur.

Item ex concilio Bracaren. II. cap. 6.
Iquis basilicam non pro devotione fidei, sed pro qua
sua cupiditate ædificat, ut quidquid ibidem de obla
tione populi colligitur, medium cum clericis dividat, eò
quod basilicam in terra sua questus causa condidit
(quod in aliquibus locis usque modo dicitur fieri) hoc
de cetero observari debet, ut nullus Episcoporum tam
abominabili voto consentiat, nec basilicam, quæ non
pro sanctorum patrocinio, sed magis sub tributaria con
ditione est condita, audeat consecrare.

C. XI. ¶ Sacrificia non nisi super altare, & locis
Deo sacras offerantur.

Item Felix Episcopus omnibus orthodoxis, epi
stola prima.

Sicut d. non alii, quam sacrali Domino sacerdotes
ps. debent Missas cantare, nec sacrificia super altare of
ferre, sic nec in aliis quam Domino sacralis locis, id est, in
tabernaculis divinis precibus à Pontificibus delibatis,
missas cantare, aut sacrificia offerre licet, nisi summa
coegerit necessitas. Satis ergo est missam non cantare,
aut non audire, quam in illis locis, ubi fieri non oportet:
nisi pro summa contingat necessitate; quoniam necessi
tas legem non habet. Unde scriptum est: e. [Vide, ne
offerat holocausta tua in omni loco, quem videris, sed in
omni loco, quem elegerit Dominus Deus tuus.] In do
mibus tamen ab Episcopis, sive Presbyteris oblationes
celebrari nullatenus licet.

¶ Caput hoc in Poly. cap. 6. & apud Anselmum habetur eodem
modo atque apud Gratianum, collectum hinc inde ex verbis prima
illius epistolæ Felicis quartii (cujus pars relata est supra ead. con
secrationem, & c. tabernaculum) longè aliter dispositum, sed inco
muni sententia.

¶ Id est, in tabernaculis] In epistola, & apud Irenæum hæc
non habentur hoc loco, sed paulo superius: neque hoc eodem præfata
modo, sed quomodo sunt reperta sup. c. tabernaculum.

C. XII. ¶ Non nisi in locis sacris Missarum so
lemnia celebrentur.

Item ex concilio Triburien. si.

Missarum solennia non ubique, sed in locis ab

a An. l. 1. c. 42. Capit. l. 5. c. 22. & l. 7. c. 73. b Novella In
fin. 67. c. 1. & 131. c. 7. apud Iulian. & in auth. conf. 17. col. 3. Ordo
Romanus pag. 107. Poly. l. 3. tit. 2. Burch. l. 3. c. 6. Ivo p. 3. c. 8. Pann.
l. 2. cap. 7. c. al. demum. d. Poly. l. 3. tit. 16. Anselm. l. 6. c. 134.
Ivo p. 3. c. 61. & part. 2. c. 76. e. Deuter. 12. f. Burch. lib. 3. c. 36.
Ivo p. 3. c. 39. Pann. l. 2. c. 30.

1153
B. Sebastiani, & Sancte Agathe virginis i & martyris
dedicari debuerit quod & factum est.

C. XXIII. Idem i.

Capitulum Papa vas catholicum, Evangelii tuba, pra-
dictum, sacra altaris sedesque velamina, sacrile-
gia Antichristi infecta fabulis, suis catholicis precibus de-
purgat.

C. XXIV. De eodem.
Item Vigilium Papa ad Eucherium, epist. 1.
cap. 4.

Distinctio vero cuiuslibet ecclesie, si diruta fuerit,
restituenda, & si in eo loco consecrationis solenni-
tate celebrata, in quo sanctuarium non fuerit, nihil iudicium
officere, si per eam minime aqua exorcizata ad-
hibetur: quia consecrationem cuiuslibet ecclesie, in
quodam Sanctuarium non ponitur, celebratam scilicet
non esse missarum: & ideo, si qua sanctorum ba-
silica inuaduntur etiam fuerit innovata sine altaris
restitutione, sine aliqua dubitatione, cum in ea fuerit missarum
solennitas celebrata, totius consecrationis sancti-
ficata impletur. Si vero sanctuarium, quod habebat, ab-
lata fuerit, tunc eius repositione, & missarum solen-
nitate consecrationis accipitur.

De consecratione altaris, quod ex censuris exemplaribus restitu-
tum est, quod ex censuris: & ex ipsa citata Burchardus
cap. 10.

C. XXV. Absque Episcopi permisso in eccle-
sia consecrata non erigatur
altare.

Item ex decretis Homidi Papae,
cap. 10.
Nihil in ecclesia consecrata aliud al-
tare erigatur, nisi quod ab Episcopo loci sanctifica-
tum est, vel permittitur: ut sit discretio inter sacrum,
& non sacrum, nec dedicationem fingat, nisi sit. Quod
si consecratus est, degradetur: si vero laicus, ana-
themizetur.

C. XXVI. Evertuntur altaria, que sine san-
ctuarium reliquias eriguntur.

Item ex concilio Africano h, cap. 30.
Plurima, ut altaria, que passim per agros, & per vil-
las, in antiqua memoria martyrum construantur,
in quibus nullum corpus, aut reliquias martyrum con-

de consecratione, Distinctio I.
dite probantur, ab Episcopis, qui locis eisdem praesunt,
si fieri potest, evertantur. Si autem hoc propter tu-
mulus populares non finitur, plebes tamen ad monen-
tiam, ne illa loca frequentent, ut, qui recte sapient, nulla
ibi superstitione devoti teneantur. Et omnino nulla me-
moria martyrum probabiliter acceptetur, nisi ubi cor-
pus, aut reliquias certae sunt, aut origo alicuius habitatio-
nis, vel possessionis, vel passionis fidelissima origine tra-
ditur. Nam quae per somnia, & per inanes quasi revela-
tiones quorumlibet hominum ubicunque, constituantur
altaria, omnino reprobentur.

C. XXVII. Non est consecranda ecclesia, in
qua paganus sepultus invenit-
tur.

Item ex concilio Aurelianensi, cap. 3.
Ecclesiam h, in qua paganus sepultus est, non lice-
at consecrari, neque Missas in ea celebrari, sed iacta-
ri foras, & mundari oportet.

C. XXVIII. De ecclesia, in qua cadavera
fidelium vel infidelium sepe-
liuntur.

Item ex concilio Agrippinensi.
Ecclesiam e, in qua mortuorum cadavera infide-
lium sepeliuntur, sanctificare non licet: sed si apta
videatur ad consecrandum, inde evulsis corporibus, & ra-
tis parietibus, vel tignis a eius loci, reedificetur: sed si
haec consecrata ante fuerit, missas in ea celebrare licet:
si tamen fideles fuerint, qui in ea sepulti sunt.

C. XXIX. Super monumenta in campo non
distribuantur mysteria.

Item ex concilio Martini Papae [Breviario,
cap. 61, & 59. Synod. Graecorum.]

Non oportet clericos ignatos & presumptores su-
per monumenta in campum ministeria portare,
aut distribuere sacramenta, sed aut in ecclesia, aut in ba-
silica, ubi martyrum reliquias sunt depositae, ibi pro-
fundis oblationes offerri. Nec liceat Christianis pran-
dia ad defunctorum sepulchra deferre, & sacrificare
mortuis.

C. XXX. Quomodo in ecclesia combusta missa
possit celebrari.

Item ex concilio Triburiensi g.

Concedimus h etiam, ut sicubi (quod peccatis nostris
exigentibus per plurimum est factum) a Normanis,
& Sclavis, ab Ungaris, & a malis Christianis, seu
alio qualicumque modo ecclesie fuerint incensa & com-
busta, in capellis cum tabula consecrata missas interim
celebrari permittimus, donec ecclesie ipsae restaurari
queant. In itinere vero positae, si ecclesia defuerit, sub
dio, seu in tentoriis, si tabula altaris consecrata, cetera-
que sacra ministeria ad id officium pertinentia ibi affue-
rint, missarum solennitas celebrari concedimus: aliter o-
mnino interdiciamus.

De hoc capite notatum est supra ad caput, Missarum so-
lemnitas.

C. XXXI. Crismate non ungantur altaria,

nisi fuerint lapidea.

Item ex concilio Epauensi, cap. 26.

Altaria, si non fuerint lapidea, chrismatis unctio-
ne non consecrantur. Ad celebranda autem divina of-
ficia, ordinem quem Metropolitanus tenent, compro-
vinciales observare debentur.

Item ex censuris, ut vulgata Gratiani exemplaria, ex concilio

a al. per. b Burch. l. 2. c. 23. l. 2. p. 3. c. 11. Pann. l. 2. cap. 22.
Cap. 15. cap. 40. c Burch. l. 2. c. 28. l. 2. part. 3. c. 49. Pann. l. 2. c. 28.
d al. vel totus signis. e Burch. l. 2. c. 28. l. 2. part. 3. c. 49. f al. 109.
steria. Cap. g in concilio, Anagnini. c. h Burch. l. 2. c. 28. l. 2. p. 3.
c. 29. Pann. l. 2. c. 29. i al. Sclavis. k al. a Bulgari. l Burch.
l. 2. c. 23. l. 2. part. 3. c. 50. Pann. l. 2. c. 22.

Hipponenſi. Sed ex Burcardo & verſu Gratiani codicilij reſtitutum eſt, Epauenſi: ex capis 26. & 27. capitulis conſe- cratum eſt.

C. XXXII. ¶ Orſiniam in ſacra- mento benedictione ſacramenti aliter.

Item ex concilio Agathenſi, cap. 14. **A**ltaria a placuit non ſolum unctioe chriſmatis, ſed etiam ſacerdotali benedictione ſacra- ti.

C. XXXIII. ¶ In privatu oratorij licet orare, ſed non miſſam celebrare.

Vnicuique b fidelium in domo ſua oratorium licet habere, & ibi orare: miſſas autem ibi celebrare non licet.

¶ Burcardo etiam, & Ivo citant ex concilio Aurelianenſi. Iſta quidem ſententia habetur in Capis. lib. 3. c. 230. & lib. 6. c. 101. & in velle 38. apud Iulianum anteaſſorem in extremo.

C. XXXIV. ¶ In privatu oratorij aliſque con- ſenſu Episcopij nullus miniſtrare pre- ſumat.

Item ex ſexta ſynodo, c. 31. **C**lericos qui miniſtrant, vel baptizant in oratorijs, que intra domos ſunt, cum conſenſu Episcopij ſoci hoc facere præcipimus. Si quis vero hoc non obſer- verit, deponatur.

C. XXXV. ¶ Qui extra parochias habent ora- toria, his diebus ad parochias redire cogantur.

Item ex concilio Agathenſi, c. 27. **S**i quis e etiam extra parochias, in quibus legitimus eſt ordinarius; conventus, oratorium in agro ha- bere voluerit, reliquis ſeſtivities, ut ibi miſſas audiat, propter fatigationem familiæ, juſta ordinatione permit- tumus. Paſcha vero, Natali Domini, Epiphania Domini, Aſcenſione Domini, Pentecote, & Natali ſancti Ioannis Baptiſta, & ſi qui maximè dies in ſeſtivities habentur, non niſi in civitatibus, aut in parochiis audiant. Clerici vero, ſi qui in ſeſtivities, quaſi ſuprà diximus (niſi jubente & permitte Episcopio) miſſas celebrare ſo- luerint, communionem priventur.

C. XXXVI. ¶ Quibus ex cauſis loca ſanctorum mutanda ſint.

Item Auguſtinus. **T**ribus ex cauſis loca ſanctorum tranſmutanda ſunt. Prima, cum neceſſitas perſecutorum loca eorum gravaverit. Secunda, cum difficultas locorum fuerit. Tertia, cum malorum ſocietas graventur.

C. XXXVII. ¶ Quando alicui corpora ſancto- rum de loco ad locum tranſferre non licet.

Item ex concilio Moguntinenſi primo, cap. 31. **C**orpora h ſanctorum de loco ad locum nullus tranſ- ferre præſumat ſine conſilio Principis, vel Episcoporum, ſanctiq; ſynodi licentia.

C. XXXVIII. ¶ In uſu laicorum non con- verti licet ligna eccleſiæ de- dicata.

Item Hyginus Papa. **L**igna i eccleſiæ dedicata i non debent ad aliud uſus jungi niſi ad aliam eccleſiam, vel ligni ſunt conburenda, vel ad profectum in monaſterio k fratri-

a Polyc. 13. tit. 4. b Burch. 13. c. 86. Ivo p. 3. c. 76. Pann. 12. c. 39. c Ivo p. 4. c. 19. d al. tenent. e al. tenent. f al. ſer- vare, aut tenere. g Anſel. lib. 3. c. 66. Burch. 13. c. 90. Ivo p. 3. c. 89. Pann. 12. c. 38. h Burch. 13. c. 232. Ivo p. 3. c. 73. Pann. 12. c. 38. i Polyc. 13. tit. 16. Anſel. 15. c. 17. Burch. 13. c. 31. Ivo p. 3. c. 44. Pan. 12. c. 49. k al. monaſterium.

bus: in laicorum vero uſum e non celebrandum. i ¶ Dedicata i Antea legabatur & h. c. in uſu de- dicata. Emendatum eſt hoc, ſicut & alia uſu deſer- pturibus. Burcardo & Ivo, qui etiam capis hinc & cretu Hygini.

C. XXXIX. ¶ Viſtimenta ſacra, & reliqua uſu deſerpturibus conſumpta ſupplenda, & con- ſerua in loca ſacra præſer- vantur.

Item Clemens Papa Iacobus Hieroſo- lymitanus Episcopos, epif. la. 2.

Altaris e palla, cathedra e, candelabrum e lum, ſi fuerint uſitate conſumpta, ſupplenda ſunt, quia non licet ea, que in ſacra iſta ſunt, le tractari, ſed incendio univerſa trahantur, quoque eorum in baptiſterium inferantur, ubi tranſitum e habeat: aut in pariete, aut in ſubſe- mentorum ſciantur, ne introituum pedibus ſp- nentur.

C. XL. ¶ Mortui non obſequantur ſeſtivities aliter.

Item Iſidorus. **N**emo per ignorantiam clericis mortuum obvolvendum, aut Diaconus ſcapulis ornatus lit palla, que ſuit in altari, aut certe, quædam data eſt in menſa Domini. Qui hæc fecerit, vel ter, quali nihil, & negligenter habuerit, deponatur. Diaconus triennio, ſexque menſibus a ſacra- mento alienus altari, gravi percuſſus anathematizetur. ſi clericum Presbyter non commoverit decem me- ſes, & menſibus excommunicatus ſit: propoſitum de Dominicis ſacramentis ſubjecta ſibi non audeat miniſtrare: & poſtea cum grandi humilitate reconcilietur eccleſiæ. Palla i vero, & reliqua ſacra ſi ſordidata fuerint miniſterio, Diaconi cum pallibus miniſtris intra ſacramentum lavent, non autem foras a ſacra iſta: & velamina Domini non ſunt aut: ne forte pulvis Domini corporis miniſtris ſindonem vero non forſitanant, & era hoc tempore peccatum. Idcirco intra ſacramentum miniſtri prius hæc ſacra cum diligentia cuſtodiant, ut non vis nova comparet, & præter hoc niſi alius tæpe nec ipſa pelvis velis apponatur lavandis, aut paratibus miniſtris cultum pertinent, palli aliter ſacra laventur, & in alia, vela januarum. De velaminum januarum cura ſit offitians ex admouitione cano- ne quis negligens, aut ignarus, ad velum januarum Domini manus incogite & tergat: ſed ſacra iſta tunc diſcat omnis homo, quia velum iſta iſta iſta ni ſanctum eſt.

i ¶ Decidat i In originali eſt, decidat i ſacra abluta. Sed glaſſa obſtinet, ne mutaretur. Multa autem ſacra iſta pendere ſunt ex ipſo originali emendata.

C. XLI. ¶ Sacra veſta non uſi a ſacra iſta ſunt hominibus.

Item Sixtus Papa, epif. 4. **I**n ſacra i hæc Apoſtolica ſede ſacra iſta eſt, ubi veſta non ab alijs, quàm a ſacra iſta, Domini iſta ſunt contrectentur hominibus. Indignum e, ut veſta deſt, ut ſacra Domini veſta, quæ uſu ſunt, ſacra iſta ſunt ſerviant, aut ab alijs, quàm a Domini iſta ſunt ſerviant, etique dicatis tractentur in veſta iſta ſunt præſumptionibus tratas Domini iſta ſunt

a al. opera, b Polyc. 13. tit. 16. Burch. 13. c. 86. Ivo p. 3. c. 76. Pann. 12. c. 39. c Ivo p. 4. c. 19. d al. tenent. e al. tenent. f al. ſer- vare, aut tenere. g Anſel. lib. 3. c. 66. Burch. 13. c. 90. Ivo p. 3. c. 89. Pann. 12. c. 38. h Burch. 13. c. 232. Ivo p. 3. c. 73. Pann. 12. c. 38. i Polyc. 13. tit. 16. Anſel. 15. c. 17. Burch. 13. c. 31. Ivo p. 3. c. 44. Pan. 12. c. 49. k al. monaſterium.

1157
par populo suo & hietiam, qui non peccaverint, mala
patiantur, aut pereant, quia periculus est summus pro
omni.

C. XLII. ¶ Non nisi a sacra hominibus ve-
nientia sacra servan-
tur.

Item Stephanus Episcopus familiaris
amici Iuliani, epist. 1.
cap. 3.

¶ Sacramenta a ecclesiasticis, quibus Domino miniftra-
ntur, & facta debent esse, & honesta: quibus aliis in
alio loco debent fieri, quam in ecclesiasticis, & Deo di-
gna officia, quae ab aliis debent contingi aut fieri,
sicut in sacra hominibus: ne ultio, quae Balehasar b Re-
gum quibus, super hoc transgredientes, & talia prae-
sumunt, & corrumpere eos faciat ad ima.

C. XLIII. ¶ Divina ministeria superarum non
presentant orationibus.

Item ex concilio Aurelianensi c.
A. Thaprium d. oratum divina ministeria non pra-
estantur: ne dum in prohorum contactu, pompaque
luxuriae pollutantur, ad officia sacri mysterii
obscurendi digna.

C. XLIV. ¶ In ligna vasculi Domini corporis
& sanguinis sacramento non sunt ce-
lebranda.

Item ex concilio Triburienfi,
cap. 15.

¶ Vasa in quibus sacrosancta conficiuntur myste-
ria, calices sunt, & patena, de quibus Bonifacius
magister, & Episcopus interrogatus, si liceret in vasculis
aureis sacramenta conficere, respondit: quondam sa-
cramenta aurei lignis calicibus utebantur: nunc & con-
tinua ligna: sacerdotis aureis stannur calicibus. Zephe-
rianus doctorum Romanus Episcopus patris virtutis
milia celebrari constituit. Tum deinde Urbanus Papa
omnia ministeria sacra fecit argentea. In hoc enim, si-
cut beatus calicibus magis & magis per incrementum
temporum deus succrevit ecclesiarum. Nostri e-
nim debemus qui patri familias sumus, ne decus ma-
gis consideramus, sed magis cumuletur & ampli-
ficetur, sumamus, ut deinceps nullus sacerdos sacrum
mysterium accipere & sanguinis Domini nostri Iesu Chri-
sti in lignis vasculis modo conficere praesumat; ne
unde plerumque debet, inde irascatur Deus.

C. XLV. ¶ Ex qua materia calicem patena-
sari debent.

Item ex concilio Rhemenfi,
cap. 6.

¶ Vasa & Domini cum patena, si non ex auro, omni-
no ex argenteo sunt: & infra. ¶ Si quis autem tam-
quam esset saltem vel flammam calicem habeat. De xre,
quod in calice non fiat calix, qui ob vini virtutem xragi-
noscitur, quae vomitum provocat. Nullus autem in li-
gna sacrosanctae calice praesumat missam cantare.

C. XLVI. ¶ Non in sereno patena, sed pure lin-
tae sacrificium confectetur
altari.

Item ex epistola h. Eusebii Papae &
Sylvetti.

a Polyb. lib. 3. tit. 16. Anst. lib. 3. c. 19. Ivo part. 2. c. 74. Sum-
morum. Ivo part. 2. c. 124. Panorm. l. 1. c. 162. c. Marc. 15. Luc. 12.
d. Galat. 1. c. Beda in Martyr. mens. Septembris. Concor. concilio
Aurelianensi. c. 14. Polyb. lib. 3. tit. 21. f. al. altissimus. g. Mar-
ci. 15. h. Altera. i. Anst. l. 7. c. 174. Burch. l. 3. c. 93. Ivo p. 2. c. 71.
Ivo part. 2. c. 124. Panorm. l. 1. c. 162. c. Concor. cap. 29. concilio Carthage-
nensi. 1. Polyb. lib. 3. tit. 16. c. 12. Ivo p. 5. c. 44. Panorm. l. 1. c. 162.
an al. transcurare.

1158
Consulto a omnium b statimur, ut sacrificium al-
taris non in serico panno, aut in serico quicquam cele-
brare praesumat; sed in puro lineo ab Episcopo conse-
crato, tereno scilicet lino procreato, atque contexto:
sicut & corpus Domini nostri Iesu Christi in sindone linea
munda sepultum fuit.

C. XLVII. ¶ A quibus fuerit tradita missa-
rum celebratio.

Item ex sexta synodo, cap. 22.

12 Jacobus d. frater Domini secundum carnem, cui pri-
us Iacobum credita est Hierosolymitana ecclesia, & Faillus
Caesariensis Episcopus, cuius claritas per totum orbem
circumfulsit, in i scripturis addiderunt nobis missae ce-
lebrationem.

1 ¶ In scripturis addiderunt] Graeci est, & scilicet Ivo
part. 2. c. 124. Panorm. l. 1. c. 162. c. Marc. 15. Luc. 12.
d. Galat. 1. c. Beda in Martyr. mens. Septembris. Concor. concilio
Aurelianensi. c. 14. Polyb. lib. 3. tit. 21. f. al. altissimus. g. Mar-
ci. 15. h. Altera. i. Anst. l. 7. c. 174. Burch. l. 3. c. 93. Ivo p. 2. c. 71.
Ivo part. 2. c. 124. Panorm. l. 1. c. 162. c. Concor. cap. 29. concilio Carthage-
nensi. 1. Polyb. lib. 3. tit. 16. c. 12. Ivo p. 5. c. 44. Panorm. l. 1. c. 162.
an al. transcurare.

C. XLVIII. ¶ Qua hora sunt missarum solen-
nia celebranda.

Item Telephorus Papa VII. a Petro in
epistola ad omnes, cap. 2.

13 Noctē & sancta natiuitatis Domini saluatoris mis-
sas celebrant Presbyteri, & hymnum Angelicum
in illis sollemniter decantant: quoniam & eadem nocte
ab Angelo pastoribus nunciatus est. & infra. ¶ Et sub-
iuncta facta est ab Angelo multitudo militi, celestis laudan-
tium Deum, & dicentium, Gloria in excelsis f. Deo, & in
terra pax hominibus bonae voluntatis. Reliquis vero
temporibus missarum celebrationes ante horam diei ter-
tiam minime sunt celebranda: quia & eadem hora Do-
minus crucifixus est. & super b. Apostolos Spiritus S.
descendisse legitur.

C. XLIX. ¶ Non nisi a jejuniis hominibus
sacramenta celebrantur al-
tari.

Item ex concilio Africano, cap. 8.

14 Sacramenta & altaris non nisi a jejuniis hominibus
ps celebrantur, excepto uno die anniversario, quo cae-
na Domini celebratur. Nam si aliquorum pomeridiano
tempore defunctorum, sive Episcoporum, sive exteio um
commendatio facienda est, solis orationibus fiat, si illi,
qui faciunt, iam praesentia inveniuntur.

C. L. ¶ Ante missarum solennia circa horam
nonam decantata, in Quadrage-
sima comedere non
licet.

Item ex concilio Cabilonensi, c.

15 Solent i plures, qui se ieiunare putant in Qua-
dragesima, mox ut signum audierint ad horam
nonam, comedere. Qui nullatenus ieiunare cre-
dendi sunt, si ante manducauerint, quam vespertinum i
celebratur officium. Concurrentium est enim ad mis-
sas, & auditis missarum solennibus, & vespertinis offici-
is, & largitis elemosinis ad cibum accedendum est. Si
vero aliquis necessitate confictus fuerit, ut ad missam

a al. consulto b Polyb. l. 3. tit. 16. Anst. l. 7. c. 174. Burch. lib. 3.
cap. 93. Ivo part. 2. c. 124. Panorm. l. 1. c. 162. c. Marc. 15. Luc. 12.
d. Galat. 1. c. Beda in Martyr. mens. Septembris. Concor. concilio
Aurelianensi. c. 14. Polyb. lib. 3. tit. 21. f. al. altissimus. g. Mar-
ci. 15. h. Altera. i. Anst. l. 7. c. 174. Burch. l. 3. c. 93. Ivo p. 2. c. 71.
Ivo part. 2. c. 124. Panorm. l. 1. c. 162. c. Concor. cap. 29. concilio Carthage-
nensi. 1. Polyb. lib. 3. tit. 16. c. 12. Ivo p. 5. c. 44. Panorm. l. 1. c. 162.
an al. transcurare.

venire non valet, estimata velpertina hora, completa oratione sua ieiunium solvet a.

¶ Sic etiam citat Ivo & Pamormia: Barthelemy autem ex decreto Sylvestri Papa: Polycarpus ex Eusebio. Habetur in capitulo Theodulphi Aurelianensis Episcopi, cap. 33.

16 pars. Iniquitas etiam quatuor temporum circa vespertinas horas, in Sabbato vero sancto circa nocturnam missarum solennitas sunt celebranda. Unde Leo Episcopus: b [Quod a patribus nostris.] Item Gelasius: c [Ordinationis Presbyterorum.] Item Pelagius: [Dilectionis tuae rescripta.] Require in traditu ordinandorum. In prima quoque parte dicit, missarum solennitas non incongrue celebrantur.

C. LI. *¶* Etiam prima parte dicit missae celebrari licet.

Unde Leo Papa Discurso Alexandrino Episcopo, epist. 77. al. 11. cap. 12.

Necessitas est autem, ut quidam populi pars sua devotione privetur, si unius tantum missae, more servato, sacrificium offerre non possint, nisi qui prima dicit parte convenierint. Studiosè ergo dilectionem tuam, & familiariter admonemus, ut quod nostrae consuetudini ex forma patrum traditionis infedit, tua quoque cura non negligat, ut per omnia nobis & fide, & adibus congruamus. Propter quod remeanti filio nostro Posidonio Presbytero, hanc ad fraternitatem tuam epistolam dedimus preferendam, qui in nostris processionibus atque aditionibus frequenter interfuit, & toris ad nos missus, quid in omnibus Apostolicae sedis auctoritas teneret, agnovit.

¶ Apostolica sedis.] In epistola ipsa legitur, quid in omnibus Apostolica auctoritatis teneremus. Sed omnes Gratiani codices & Ivo concordant.

C. LII. *¶* Missae peculiares non sunt in publico cantanda.

Item Augustinus. f

Hoc attendendum est, ut missae peculiares, quae per dies solennes a sacerdotibus sunt, non ita in publico fiant, ut propter eas populus à publicis missarum solennibus, quae hora tertia canonicè sunt, abstrahatur. *¶* infra. *¶* Sed sacerdotes, qui in circulo urbis, aut in eadem urbe sunt, & populus in unum ad missarum publicam celebrationem conveniant: exceptis i Deo sacras feminis, quibus mos est ad publicum non egredi, sed claustris monasterii contineri.

¶ Exceptis.] Haec usus, ad quos addita sunt ex Theodulphi, Burchardo & Ivo. apud quos possunt etiam lege alia, quae post vesp. abstrahatur. à Gratiano sunt ommissa.

C. LIII. *¶* Quae Missae in die sacerdotii celebrari licet.

Item Alexander secundus.

37 Sufficit b sacerdoti unam missam in die una celebrare: quia Christus semel passus est, & totum mundum redemit. Non modica res est unam missam facere, & valde felix est, qui unam dignè celebrare potest. Qui tamen pro defunctis unam faciunt, & alteram de die, si necesse fuerit. Qui vero pro pecuniis aut adulationibus, secularium una die praesumunt plures facere missas, non ultius evadere damnationem.

C. LIV. *¶* Eius saluatoris & Apostolorum decem exemplis hymni cantare.

Item ex concilio Tolerano I V. cap. 12.

a alius, abstinere debet. b Sup. d. 75. c Sup. d. 76. d Euseb. l. 3. c. 23. Ivo p. 3. c. 87. & p. 3. c. 268. e al. ordinationibus. f al. Gregorius. g Habetur in capit. Theodulphi, cult. Polyb. l. 3. tit. 16. Burch. lib. 2. c. 34. Ivo p. 3. c. 119. h Vide Valfridum Strabonem, cap. 2. Ivo p. 2. c. 61. i al. oblationibus.

18 Hymnis a canendis, & saluatoris & Apostolorum habentis exemplum. Nam & apostolus hunc hymnum dixisse perhibetur, Matthaeo & Symone attestante. [Et hymnus dicto existens in evangelio veteri.] Et Paulus Apostolus c ad Ephesios scribens: [Implemini Spiritu Sancto, loquentes vestrae invicem in psalmis, & hymnis, & carnis, sicut in] Et quia nonnulli hymni humano studio in ista lingua, atque Apostolorum & martyrum triumphos commemorant esse noscuntur, sicut hi, quos beatissimi doctores nostris, us, atque Ambrosius ediderunt, quos tamen non specialiter seprobant, pro eo, quod de scripturae dotorum canonum, vel Apostolica traditione non sunt: respuant ergo, & illum hymnum ab hominibus in fine omnium Psalmorum dicimus: [Gloria Patri, & Filio, & Spiritui Sancto in sacula saculorum. Amen.] Nam & iste hymnus, quem nato in Christo Angeli cecinerunt: d [Gloria in excelsis, & in terra pax hominibus bonae voluntatis.] & qua, quae ibi sequuntur, ecclesiasticae doctorum erunt. Ergo nec ipsi in ecclesiis canendi sunt, sanctorum scripturarum libris non inveniantur, ponuntur missae, five preces, vel orationes, in quibus decantentur in ecclesia, vacans officia omnia canonica. Admonet haec feci, atque horum testimonio Apostolus dicens: [Obsecro igitur primum in orationes, orationes, postulationes, gratias actiones pro omnibus hominibus, pro Regibus, & personis, qui in sublimitate sunt.] Sic ut ergo orationes & hymnos in laudem Dei compositos, nulli illi ulterius improbet, sed pari modo in Gallia, Hispania celebrant: excommunicatione plectendi, qui contra rejicere fuerint auri.

C. LV. *¶* In Novo Testamento quo hymni Angelis decantati conveniunt.

Leo nonus f.

HI duo solummodo hymni ab Angelis in Novo Testamento invenimus decantati in Galla, & in excelsis Deo. Quos pariter in septagesima interimitimus: quia peccato hominum à conventu Angelice jubilationis expulsi in hoc saeculo vixit Babylonem, super flumina eius steterit & stemus, dum recordamur illius Sion, in qua domus decet hymnus. Quod novem hebdomadarum decimus ordo per i Iuperitiam correptus, cum numerum minuit, & à felicitate penitentium condolentes suae diminutionis, & parum numerorum reparatori & consolationi consularumque Deus creator m, primum hominem de suo terram mavit, qui sui generis multiplicatione atque hominis patrie restaret, atque Angelorum chorus non modicum est. Nec mirum, si ex lapsu ipsius hominum in peccatum, unde novem ordinum concertum in lapso restituerit, & spe meliori Angelorum numero gavitus, in novum Alleluia concertum restauravit perit devotus. Quem & nos per septuaginta imitantes, à septuagesima, quando lapsus primus

C. LV. *¶* In Novo Testamento quo hymni Angelis decantati conveniunt.

Leo nonus f.

HI duo solummodo hymni ab Angelis in Novo Testamento invenimus decantati in Galla, & in excelsis Deo. Quos pariter in septagesima interimitimus: quia peccato hominum à conventu Angelice jubilationis expulsi in hoc saeculo vixit Babylonem, super flumina eius steterit & stemus, dum recordamur illius Sion, in qua domus decet hymnus. Quod novem hebdomadarum decimus ordo per i Iuperitiam correptus, cum numerum minuit, & à felicitate penitentium condolentes suae diminutionis, & parum numerorum reparatori & consolationi consularumque Deus creator m, primum hominem de suo terram mavit, qui sui generis multiplicatione atque hominis patrie restaret, atque Angelorum chorus non modicum est. Nec mirum, si ex lapsu ipsius hominum in peccatum, unde novem ordinum concertum in lapso restituerit, & spe meliori Angelorum numero gavitus, in novum Alleluia concertum restauravit perit devotus. Quem & nos per septuaginta imitantes, à septuagesima, quando lapsus primus

in ecclesia recitatur, Alleluia novem hebdomatibus inter-

C. LVI. Gloria in excelsis decantetur.

Item Nicolaus Papa Rhodensis Archiepiscopo

Ordo, a Gloria in excelsis Deo, ab Episcopis in scena

Passio vero Apostolica sede permittitur.

¶ Apollonio Non ista deest ab aliquo Vaticanis codici-

C. LVII. Com Lucius aut capite velato ad ex-

Item Zacharias Papa in synodo Romana,

¶ Illis d Episcopus, Presbyter, aut Diaconus ad fo-

¶ Zacharias dicitur hiebat, Macarius. Emendatum

C. LVIII. P A L E A.

[Item ex decretis Soteris

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

¶ Illud divini oraculi singuli precaveant, quo

habeat: qui facris induit vestimentis a fronte & a tergo,

C. LX. ¶ Episcopi sine religiosis vestibus Dominis

Item Lucius Papa Episcopi Gallie &

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

¶ Item Soter a Papa.

tionem sacerdotis egredi populus non praefumat. Quod si fecerint, ab Episcopo publice confundantur.

C. LXV. *¶* Populus non ante discedat, quam missa integra celebratur.

Item ex concilio Aurelianensi 1. cap. 28.
Quoniam ad a celebrandas missas in Dei nomine conveniunt, populus non ante discedat, quam missa solennis compleatur, & ubi Episcopus non fuerit, benedictionem accipiat sacerdotis.

C. LXVI. *¶* Excommunicetur, qui praetermissa ecclesiae convenit ad spectacula vadit.

Item ex concilio Carthagenensi 4. c. 88.
Qui die b solenni, praetermissa solenni ecclesiae conventu ad spectacula vadit, excommunicatur.

C. LXVII. *¶* Usq; ad missam catechumenorum nullus ecclesiam ingredi prohibetur.

Item ex concilio Carthagenensi 4. cap. 84.
Episcopus e nullum prohibeat ingredi ecclesiam, & audire verbum Dei, siue gentilem, siue haereticum, siue ludaeum, usque ad missam catechumenorum.

C. LXVIII. *¶* Evangelia non sedentes, sed stando audire debemus.

Item Anastasius Episcopus Germania Et Burgundia epist. 1. cap. 1.

Apostolica d auctoritate mandamus, dum sancta Evangelia in ecclesia recitantur, ut sacerdotes & ceteri omnes praesentes, non sedentes, sed venerabiliter curvi t, in conspectu Evangelii stantes Dominica, verba intente audiant, & fideliter adorent.

¶ Curvi] Sic in originali, Et apud Iovem part. 6. cap. 33. sed apud eundem part. 1. cap. 13. Et apud Barchardum vox ista non habetur.

C. LXIX. *¶* Ad missam solennem semper aliquid est offerendum.

Item Gregorius VII. in synodo Romana habita anno Domini 1078. c. 13.

Omnis e Christianus procuret ad missam solennem aliquid Deo offerre, & ducere ad memoriam, quod Deus per Moysen dixit: f [Non apparebis in conspectu meo vacuus.] Etenim in collectis sanctorum Patrum liquidò apparet, quòd omnes Christiani offerre, aliquid Deo ex usu sanctorum Patrum debent. Ad id plium i enim primum est confugiendum, qui nosse curate possit anima passiones. Veram homines pro profero ordine ante sibi opem ab hominibus accerfunt. Vbi autem humana subfidia defecerint, tunc opinantur divini postulanda favoris gratiam.

¶ Ad ipsam] Hinc usq; ad fin. cap. non habentur ibi apud Gregorium, meq; apud Anselmum, aut Polycar.

C. LXX. *¶* Quare [suscipiam corda] in praefatione dicitur.

Item Cyprianus sermone 6. de oratione Dominica.

Quando autem stamus ad orationem, fratres dilectissimi, vigilare, & incumbere ad preces toto corde debemus: cogitatio omnis carnalis, & secularis abscidat: nec quidquam tunc animus, quam id solum cogitet, quod precatur. Ideò & sacerdos ante orationem praefatione proxima parat fratrum mentes, dicendo [suscipiam corda,] ut dum respondet plebs, [habemus ad Dominum,] admoneatur, nihil se aliud, quam Dominum cogitare debere. Claudatur contra adversarium peccus, & soli Deo pateat, nec ad se hostem Dei tempore orationis adire patiatur.

a Burch. l. 3. c. 29. Ivo p. 3. c. 34. b Ivo p. 4. c. 8. c Burchard. l. 3. c. 28. Ivo p. 3. c. 23. Pann. l. 2. c. 41. d Bur. lib. 3. cap. 103. Ivo p. 2. c. 33. e p. 6. c. 93. f Poly. lib. 3. c. 14. Anselm. l. 2. c. 40. Exod. 24.

C. LXXI. *¶* Quo praefatione in missa sanctanda.

Pelagius II. Romana ecclesia, Et Episcopus vniuersa Germaniae atq; Galliarum Episcopi.

Invenimus s has novem praefationes in missa logo tanquam recipiendas, quas longa temetuis in Romana ecclesia haec servavit: id est, in aibus Paschalibus, aliam de Ascensione Domini, de Pentecoste, quartam de Natali Domini, de Apparatione Domini, sextam de Apollonia, de sancta Trinitate, octavam de Cruce, novam de Quadragesima tanquam dicitur. Praefationes tenet & custodit sancta Romana ecclesia, tenendas vobis mandamus.

C. LXXII. *¶* In omnibus missarum functionibus pro defunctis oratio fiat.

Item ex concilio Cabillonensi secundo, cap. 33.

Visum e praeterea nobis est, ut in omnibus missarum solennibus, pro defunctorum spiritibus competenti Dominus deprecetur. Sicut enim illi excipiunt, qua non pro viventibus, & pro quibusdam cessatibus Dominus deprecetur: ita numerum illis excipi debet, quin pro animabus fidelium proferantur in missarum solennibus fundantur. Antiquum pro hunc morem sancta tenet ecclesia, ut & in missarum solennibus, & in aliis precibus Domino praefationem commendet: dicente beato Augustino, sunt praetermittendae supplicationes pro defunctorum: quas faciendo pro omnibus in Catholica societate laudamus t. Defunctorum praefatione suscepit ecclesia: ut quibus ad illa defunctorum aut filii, aut quicumque cognati vel amici, ad hunc hibeantur pia matre communi.]

¶ Laudamus] Apud collectores sunt multa varietas. B. Augustinus (a quo pariter variis Et concilio, et Gregorius lib. 4. c. 42.) sic habet: Quas faciendo pro omnibus Christianis & catholica societate defunctis, etiam nominibus quorumcumque sub generalis commutatione suscepit ecclesia. Ceterum glossa ista, et varietas non recitanda.

Item Innocentius Episcopus vobis Romanae Ecclesiae Eugubino, epist. 1.

De nominibus recitandis, antequam procedat, faciat, atque eorum oblationes, quotiens recitanda sunt, oratione sua commendat, quibus unum sit, & ipse pro sua prudentia recognoscit, praefationem necdum Deo offeras, eius ante missam praefationem quamvis illi incognitum sit nihil.

DISTINCTIO II.

C. I. *¶* Paxis, Et votum, Et aqua in facibus mentis sunt offerenda.

Item Alexander vbi in Romana Episcopatus orationibus, epist. 1. cap. 4.

In sacramentorum d oblationibus, quae in missarum solennia Domino offeruntur, passio Domini recitanda est: ut eius, cuius corpus & sanguis offeruntur.

a Poly. lib. 3. tit. 20. Anselm. l. 2. c. 111. Bur. lib. 3. c. 103. cap. 77. Pann. l. 2. c. 101. b Bur. l. 3. c. 84. Ivo p. 3. c. 11. c. 1. q. 2. non exstitimus, in lib. de Curia pro mortuis offerendis. d Poly. lib. 3. tit. 9. Anselm. l. 2. c. 111. Bur. lib. 3. c. 103. cap. 77.